

מטות-מסעי

סוד הגורל

שי שחם

פרשתנו, המסיימת את ספר "במדבר", עוסקת רבות בירושת ארץ-ישראל ומלמדת אותנו את אחד היסודות להכרת הארץ הנפלאה שלנו. חשוב לציין שארץ-ישראל הינה סוד של השגה רוחנית גבוהה מאוד, ולמרות שאי-אפשר כלל לראות זאת, כך קיבלנו מאבותינו וחכמינו זכרונם לברכה, שארץ-ישראל הינה דבר נפלא ביותר. היום, לצערנו, ידיעה זו נשכחה מאיתנו כמעט לחלוטין, לאחר אלפיים שנות גלות בהן כל אחד נפל למקום שנפל, וברוך השם החזקנו מעמד, אך איבדנו את האמונה בדברים פלאיים, כל דבר אנו רוצים להבין ולבדוק בשכלנו, שלא ירמו ויטעו אותנו מהאמת.

כנראה שמנגנון הגנה זה היה נחוץ לאורך תקופת הגלות הארוכה והמפרכת, בה היינו מטולטלים מאומה לאומה, והרבה לחץ הופעל עלינו לעזוב את דרכנו, אך בארץ-ישראל דברים מתנהלים אחרת, וכדי לפגוש אותם צריך לבוא בלי פחד ולהיות מוכן לפגוש דברים אינסופיים.

לכך כותבת התורה "והתנחלתם את הארץ בגורל למשפחותיכם לרב תרבה את נחלתו ולמעט תמעט את נחלתו אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה, למטות אבותיכם תתנחלן", אותו גורל המוזכר כאן הוא סוד סילוק הדעת, והוא דבר מובן לעשות כשבשכל אין אפשרות ליישב את הדבר, כי מי יכול לדעת דבר שכזה, מהו חלקו המיוחד של כל אחד מאיתנו בארץ-ישראל, באינסוף, לכן סומכים על המקרה כביכול ומשליכים את השכל.

לכאורה, עניין הגורל נראה פשוט מאוד, אך הוא סוד גדול ודרך אמיתית לירושת הארץ, דרך בה עולים מהגבולות האנושיים וסומכים שוב על אותה אמת פשוטה היוצאת מתוכנו, אמת שלפעמים אנו שופטים בשכלנו כשליילית כשהיא לא מסתדרת לגמרי עם דרכי הקדושה הרגילות והמקובלות.

דורות רבים נשמר עניין זה בסוד, אולי כדי שלא ישתחררו מדי בגלות ויחזיקו מעמד, אולי מתוך יראת שמים לא להתרחק מהדרך הקדושה. כנראה היה צורך שכשנפגוש שוב את ארצנו הקדושה, נהיה במצב שאין לנו פחד מעוונות, כי נהיה בדרגה רוחנית נמוכה מאוד.

ובוודאי העניין הוא להתקרב לטוב, אך כדי לפגוש דברים נפלאים באמת בתוך היהדות, דברים שלא דיברו עליהם והסתירו אותם שנים רבות, יש צורך לבוא ללא פחד, ללא שום הסתכלות על הרע, וניתוח העניין בשכלנו, רק לסמוך על הגורל, על מקרה כביכול, ולדעת ומעל הדעת, שהכל קורה בדיוק מושלם, ותפקידו של כל אחד להתעסק רק במחשבות של אמונה, השגחה ושמחה.

שב"ת שלום.

מציאות מעוותת

"הגזמה פראית: הגוף הגרוטסקי באמנות העכשווית" הוא השם שניתן לתערוכה קבוצתית חדשה שתיפתח מחר במוזיאון לאמנות ■ עוד ארבע תערוכות תיפתחנה במקביל ■ הציירת שרה כהנא מספרת על חלקה בתערוכה הקבוצתית...

אמנות

יורם מארק-רייך

תערוכה קבוצתית הכוללת עבודות של אמנים ישראלים ובינלאומיים, שעבודתם מאופיינת ביסוד גרוטסקי, תיפתח מחר, מוצ"ש, במוזיאון לאמנות. שם התערוכה: "הגזמה פראית: הגוף הגרוטסקי באמנות העכשווית". הגוף הגרוטסקי מוקצן, מעוות ומגוחך, חורג מגבולות עצמו וחלקיו אינם הולמים אלה את אלה. זהו גוף שיש בו לעתים הכלאה בין חיות, אובייקטים, צמחים והוויה אנושית, ולכן הוא מזוהה לא אחת כמפלצתי. העבודות בתערוכה משקפות תפיסה רחבה של הגרוטסק, כאשר עמדת האמן נעה בין אכזריות, ציניות, לעג וגיחוך, לבין הזדהות וחמלה, הרוויה לעתים בהומור שחור. התערוכה כוללת עבודות ציור, פיסול ווידאו.

אוצרת: תמי כץ פרימן.
במעמד זה ייפתחו גם ארבע תערוכות נוספות: האחת, תערוכת וידאו של האמן גלעד רטמן, שתוצג במרכז למדיה חדשה - יציאת חירום. אוצרת: אילנה טננבאום. השנייה, במסגרת הסדרה "בחירות אישיות" בחר המוזיקאי והיוצר קובי אוז מתוך אוסף המוזיאון עבודות היסטוריות ועכשוויות הקשורות במושג "גרוטסק". בין השאר יוצגו עבודות נייר של אמנים כגון אונורה דומייה וגיאורג גרוס, שיצירותיהם מאופיינות ביסוד גרוטסקי מובהק. ובנוסף: שתי תערוכות יחיד המביאות לידי ביטוי היבטים שונים של המושג "גרוטסק". בתערוכה "אנה ורוניקה" מייבאת מיה בלוך דימויים שגרתיים שהיא מוצאת באינטרנט אל עולמה הציורי הקורד והמעוות. היא כמו צוללת פנימה אל התשוקות והחרדות שמסתתרות מעבר לפוזות הייצוגיות למצלמה וחושפת מצבים נפשיים אפלים של ניכור ואלימות עצורה.

מתוך התערוכה "הגזמה פראית" עבודה של שרה כהנא ■ צילומים: אבי חי

במיצב חשק ודמעות, המורכב מאובייקטים פיסוליים ורישומים, מותח ליאור וטרמן את גבולות הטעם הטוב תוך בריאת עולם כאוטי, נטול חוקים, המונע מדחפים אנושיים בוויים והומור שחור. אוצרת: טל יחס. שרה כהנא, ציירת תושבת חיפה, משתתפת בתערוכה "הגזמה פראית". היא נולדה ב-1955 בקיבוץ זיקים, גדלה בחדרה ומאז 1985 חיה בחיפה. נשואה לדר אילן תמשס, מדען בהיי-טק ואם לשתי בנות. שרה מציירת מילדות, ולדבריה תמיד היתה מצוידת בערכת צבעים ובדפים ובכל הזדמנות נהגה לצייר. היות שנטען באוזניה תמיד ש"ציור" הוא לא פרנסה, סיימה בהצטיינות תואר ראשון בפסיכולוגיה ובפילוסופיה יהודית באוניברסיטת ת"א. לאחר הלימודים נקלעה לחוג ציור שעורר בה מחדש את "חידק" הציור וגרם להחלטה לזנוח את הקריירה האקדמאית לעסוק אך ורק באמנות. היא משווה את הציור לצייר להתמכרות, ולדבריה ברגע בו נגעה שוב במכחול חשה שאינה יכולה להינתק ממנו ושהיא חייבת לצייר.

בתחילת שנות ה-80 למדה אמנות בבית הספר הגבוה לציור קלישר ועם תום הלימודים חזרה לדבריה ולחיות באמנות. היא נולדה ב-1955 בקיבוץ זיקים, גדלה בחדרה ומאז 1985 חיה בחיפה. נשואה לדר אילן תמשס, מדען בהיי-טק ואם לשתי בנות. שרה מציירת מילדות, ולדבריה תמיד היתה מצוידת בערכת צבעים ובדפים ובכל הזדמנות נהגה לצייר. היות שנטען באוזניה תמיד ש"ציור" הוא לא פרנסה, סיימה בהצטיינות תואר ראשון בפסיכולוגיה ובפילוסופיה יהודית באוניברסיטת ת"א. לאחר הלימודים נקלעה לחוג ציור שעורר בה מחדש את "חידק" הציור וגרם להחלטה לזנוח את הקריירה האקדמאית לעסוק אך ורק באמנות. היא משווה את הציור לצייר להתמכרות, ולדבריה ברגע בו נגעה שוב במכחול חשה שאינה יכולה להינתק ממנו ושהיא חייבת לצייר.

למדה באופן פרטי במשך שנתיים אמנות אצל האמן רפי לביא. בהמשך, עברה לחיפה ובשל היותה אדם טוטלי, כהגדרתה, הציור נחק לטובת הקמת בית ומשפחה. היא המשיכה לצייר רק בשל הצורך "לנשום ציור" ובמשך שנים ציירה פעם בשבוע מודל עירום במתנ"ס בדניה. לפני כתשע שנים חשה שהגיע הזמן לחזור לציור באופן מקצועי ושכרה סטודיו. במשך כארבע שנים עסקה בציור בסטודיו, כשהיא אינה מרשה לאיש להיכנס ולראות את עבודותיה, כשהיא מחפשת את דרכה האמנותית ו"מבשילה" מבחינת היכולות האמנותיות ובחירת הנושאים. ציוריה מאופיינים בעיסוק

חוזר בדמות הנשית. הציורים הגדולים מכילים דימוי פרובוקטיבי ומאופיינים ברובם בצבעוניות ובחומריות עזה. הציורים הבוטים, חושפים את האברים הפנימיים כאנלוגיה לתהליכים פנימיים בנפש האדם. רבים טוענים כי היא ניחנה באומץ רב על-מנת לצייר דמויות באופן שכזה.

שרה, כיצד היסוד הגרוטסקי בא לידי ביטוי בעבודות?
"גרוטסקיות בעיניי היא היכולת לשהות במערבולת של חוסר ודאות, לגעת במקומות האינטימיים והחשופים של הגוף והנפש דווקא דרך קליפות ההסוואה והצביעות המנסים לגונן עליהם. ההגזמה, הגיחוך, הכיעור והצעקנות מאפשרים לי לחוות חרדה, כעס ופגיעות, אך גם רכות ותמימות. הגרוטסק מאפשר לי לפלרטט עם מצבי קצה ולנוע בין רגשות סותרים".
אנקדוטה מעניינת היא כי אחת העבודות המוצגות בתערוכה במוזיאון נבחרה על-ידי בנק לאומי כמועמדת לרכישה לאוסף אך בסוף לא נרכשה בשל היותה בוטה מדי. המוזיאון כמובן נהנה מחופש אמנותי להציג גם עבודות כאלו.